

TÝDEN V EU

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti

EUROSKOP.CZ

www.vlada.cz

Číslo 476

6. června 2022

V tomto čísle naleznete

Úvodník

Mimořádné zasedání Evropské Rady

Kulatý stůl Národního konventu o EU

Zavedení eura v Chorvatsku

Zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku

Zasedání Rady pro obecné záležitosti

Diskuze o Frontexu

Schválené rámcové pozice

Program evropských institucí

Úvodník

Milé čtenářky a čtenáři,

minulý týden bylo nejsledovanější událostí mimořádné zasedání Evropské rady, na němž se lídři dohodli na obsahu dalšího balíčku protiruských sankcí, který byl následně Radou na konci týdne po dalších jednáních přijat. Jaká další témata měli vedoucí představitelé EU v pondělí a v úterý na programu a k jakým závěrům dospěli, si můžete přečíst v jednom hlavních článků v tomto newsletteru. Nevynechte ani reportáž z kulatého stolu Národního konventu o EU nebo shrnutí letošní konvergenční zprávy, ve které Komise uvedla, že Chorvatsko je připraveno přijmout 1. ledna 2023 euro.

Tento týden bude značná pozornost upřena na Evropský parlament, který má na programu svého plenárního zasedání ve Štrasburku rozpravu a ná-

sledně hlasování o zhruba polovině návrhů balíčku Fit for 55. Poslanci budou v úterý diskutovat a ve středu hlasovat mimo jiné o revizi systému EU pro obchodování s emisními povolenkami, zřízení Sociálního fondu pro klimatická opatření, zavedení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM), změnu nařízení LULUCF nebo nařízení o normách pro emise CO₂ pro nové osobní automobily. Kromě balíčku Fit for 55 poslance čeká například rozprava s irským premiérem na téma budoucnosti Evropy, s předsedkyní Komise a předsedou Evropské rady o závěrech mimořádného summitu nebo hlasování o návrhu usnesení obsahujícího výzvu ke svolání konventu k přezkumu Smluv, a to v návaznosti na doporučení vzešlá z Konference o budoucnosti Evropy.

Rada EU má tento týden před sebou dvě dvoudenní zasedání v Lucemburku, obě ve čtvrtek a v pátek. Rada pro konkurenceschopnost se ve čtvrtek ve formátu pro vnitřní trh a průmysl bude věnovat posílení odolnosti strategických průmyslových ekosystémů EU nebo evropskému aktu o čipech. V pátek pak bude ve formátu pro výzkum a vesmír řešit podporu mladých výzkumných pracovníků v době krize nebo odolnost a konkurenceschopnost Kosmického programu EU. Rada pro spravedlnost a vnitřní věci má ve čtvrtek na programu modernizaci justiční spolupráce, boj proti beztrestnosti na Ukrajině nebo návrh směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí. V pátek budou ministři vnitra diskutovat o reformě Schengenského hraničního kodexu, intenzivnější evropské koordinaci přijímání osob prchajících před válkou na Ukrajině nebo zlepšení policejní spolupráce.

Mimořádné zasedání Evropské rady

Ve dnech 30. a 31. května se uskutečnilo mimořádné zasedání Evropské rady, které se věnovalo Ukrajině, potravinovému zabezpečení, obraně a bezpečnosti a energetice. Mimo oficiální body agendy členové Evropské rady jednali prostřednictvím videokonference s prezidentem Ukrajiny Volodymyrem Zelenským o situaci na Ukrajině a následně i s předsedou Africké unie Macky Sallem o potravinovém zabezpečení v regionu. Delegaci ČR vedl předseda vlády Petr Fiala.

V pondělí 30. května proběhla na úvod zasedání tradiční diskuse s předsedkyní Evropského parlamentu Robertou Metsolaovou. Následně se uskutečnilo videokonferenční jednání s prezidentem Ukrajiny. Posléze proběhla diskuse členů Evropské rady o situaci na Ukrajině s důrazem na šestý sankční balíček, která vedla k dohodě na balíčku s dočasnými výjimkami na ropu i ropné produkty z Ruska i k přijetí závěrů. Rada znovu odsoudila ruskou válku vůči Ukrajině a vyzvala, /Pokr. na s. 2/

aby Rusko okamžitě zastavilo agresí. Rada potvrdila i pokračující humanitární a finanční podporu, v tomto kontextu závěry zmiňují novou mimořádnou makrofinanční pomoc Ukrajině ve výši až 9 miliard eur.

Večer se otevřelo téma **energetiky**, které bylo na programu diskuze také v úterý. Rada přezkoumala pokrok v postupném odstraňování závislosti EU na dovozu ruského plynu, ropy a uhlí v co nejkratší době a zdůraznila význam respektu k volbě energetického mixu a k různým podmínkám a okolnostem na úrovni členských států. V návaznosti na představení plánu REPowerEU Rada vyzvala k další diverzifikaci zdrojů dodávek a tras a zajištění přijatelných cen energií a podpořila urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie.

Lidé dále prodiskutovali **potravinové zabezpečení**. Rada v závěrech odsoudila ničení a nezákonné přivlastňování zemědělské produkce na Ukrajině ze strany Ruska a připomněla, že ruská agrese vůči Ukrajině má přímý dopad na celosvětovou potravinovou bezpečnost a cenovou dostupnost. Rada podpořila usnadnění ukrajinského zemědělského vývozu skrze urychlení práce na

"koridorech solidarity" a vyzvala i k účinné mezinárodní koordinaci s cílem zajistit komplexní reakci na celosvětovou potravinovou bezpečnost. Navíc Rada zdůraznila svůj závazek udržet celosvětový obchod s potravinářskými komoditami bez neodůvodněných obchodních překážek a zvýšit místní udržitelnou produkci potravin. Rada vyzvala Komisi, aby prozkoumala možnost uvolnění rezerv z Evropského rozvojového fondu na podporu nejvíce postižených partnerských zemí. V průběhu této diskuze se videokonferenčně **spojili i s předsedou Africké unie**.

Posledním diskutovaným tématem byla **obrana a bezpečnost**. Rada připomněla zásadní změnu strategického prostředí EU způsobenou ruskou agresí v sousedství a zdůraznila potřebu silnější a akceschopnější EU v oblasti bezpečnosti a obrany. V tomto kontextu a na základě Versailleské deklarace z 24. a 25. března 2022 Rada zopakovala, že EU bude pracovat na úkolech plynoucích ze strategického kompasu. Rada také potvrdila důležitost transatlantických vztahů a spolupráce mezi EU a NATO. /L. Lukačovič/

Kulatý stůl Národního konventu > Národní konvent

V pátek 3. června se prostřednictvím online platformy Webex Teams uskutečnil další kulatý stůl, tentokrát na téma: **Závěry a implementace výstupů Konference o budoucnosti Evropy (KOBÉ)**. Diskuze se zúčastnili zástupci státní správy, obou komor parlamentu, hospodářské, akademické a sociální sféry, společně s odborovými svazy a zástupci evropských institucí. Odborným garantem byl Institut pro mezinárodní otázky Europeum.

Debatu Národního konventu o EU se zaměřila na **tři diskuzní otázky**. (1) Jak docílit toho, aby byla závěrům Konference přikládána větší pozornost občanů a médií? (2) Jak zajistit úspěšnou implementaci výstupů KOBÉ? (3) Je vhodné využívat některé aspekty Konference i po jejím ukončení? A jakou roli v tomto může Česká republika hrát?

Kulatý stůl zahájil Štěpán Černý, náměstek pro řízení sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR, který zdůraznil, že pokud by se ČR na proces implementace závěrů z KOBÉ nesoustředila, tak snaha lidí, kteří těmto aktivitám věnovali svůj čas, by přišla vniveč, což je nepřijatelné a nežádoucí. Podkladový dokument odprezentoval Žiga Faktor za Europeum, který uvedl, že odkazem Konference by mohlo být zachování strukturovaných konzultací s občany, jak na evropské, tak na národní úrovni. Na evropské úrovni by toho mohlo být dosaženo vytvořením stálého shromáždění, které by zajišťovalo pravidelnost konzultací s občany. První stanovisko představil Igor Blahušiak, ředitel Odboru komunikace o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR, který se vyjádřil, že k zajištění větší pozornosti může přispět prezentace konkrétních řešení, která vyplynou z Konference. Zde se otevírá prostor pro dvě následující představení v Radě, jejichž vrcholní političtí představitelé budou moci tato řešení komunikovat. Se svým stanoviskem na něj navázal Martin Buchtík za STEM, který zmínil, že v tuto chvíli je na místě prioritizovat návrhy, které se týkají existující legislativy, nebo se zapojují do už probíhající politické nebo institucionální debaty, což platí i pro české představení v Radě EU. Poslední stanovisko představila Tímea Červeňová za EUTIS, která první část kulatého stolu uzavřela tím, že je důležité pokračovat v aktivitách, které byly zahájeny před a během Konference, a tak mladým lidem stále přibližovat EU.

Více informací o činnosti Národního konventu o EU naleznete na webu www.narodnikonvent.eu, popřípadě na účtech a sítích Twitter (@konventeu), Facebook (Národní konvent o EU) nebo Instagram (@narodnikonvent). Z kulatého stolu budou vypracována doporučení, která budou představena vládě České republiky a dalším tvůrcům české evropské politiky. /K. Bartáková/

Více informací o činnosti Národního konventu o EU naleznete na webu www.narodnikonvent.eu, popřípadě na účtech a sítích Twitter (@konventeu), Facebook (Národní konvent o EU) nebo Instagram (@narodnikonvent). Z kulatého stolu budou vypracována doporučení, která budou představena vládě České republiky a dalším tvůrcům české evropské politiky. /K. Bartáková/

Zavedení eura v Chorvatsku > Komise

Komise dne 1. června zveřejnila konevrgenční zprávu za rok 2022, kterou pravidelně hodnotí připravenost členských států na vstup do eurozóny. Komise dospěla k závěru, že Chorvatsko je připraveno přijmout 1. ledna 2023 euro, čímž se počet členských států eurozóny zvýší na dvacet.

Členské státy, které hodlají přijmout euro, musí dosáhnout vysokého stupně udržitelné hospodářské konvergence, což zkoumá konvergenční zpráva na základě konvergenčních kritérií. Tato kritéria jsou zakotvena v čl. 140 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Chorvatsko je jedinou ze sedmi analyzovaných zemí, jež splňuje všechna čtyři nominální konvergenční kritéria

a jeho právní předpisy jsou plně slučitelné s požadavky Smlouvy a statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky a může se od ledna 2023 stát dvacátým členem eurozóny. Zbývajících šest hodnocených zemí, jimiž jsou Česko, Polsko, Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko a Švédsko, plní jen část kritérií. Vyplývá to ze zprávy Komise a Evropské centrální banky o konvergenci.

Komise v souladu se závěry zprávy navrhuje **členství Chorvatska v eurozóně od 1. ledna 2023**. To je datum, k němuž směřuje i samotné Chorvatsko, které již schválilo potřebnou legislativu pro přechod na jednotnou měnu. /Pokr. na s. 3/

Zpráva uvádí, že Chorvatsko splňuje všechna čtyři nominální konvergenční kritéria a že jeho legislativa je plně v souladu se stanovenými požadavky, jež se týkají cenové stability, řádných veřejných financí, stability směnného kurzu a konvergence dlouhodobých úrokových sazeb. Pokud jde o cenovou stabilitu, Chorvatsko mělo za posledních 12 měsíců míru inflace 4,7 %, což je pod referenční hodnotou 4,9 procenta. Pokud jde o veřejné finance, Chorvatsko plní kritérium rozpočtového deficitu, které v roce 2021 činilo 2,9 % HDP, což je méně než tříprocentní referenční hodnota. Podíl veřejného dluhu na HDP byl výrazně vyšší než referenční hodnota 60 procent. V loňském roce však došlo k prudkému poklesu, když veřejný dluh se snížil z 87,3 % v roce 2020 na 79,8 %. Vzhledem k prudkému poklesu veřejného dluhu tak bylo splněn i tento parametr. Chorvatsko rovněž splňuje kritérium stability směnného kurzu. Kuna byla zahr-

nuta do ERM II dne 10. července 2020 v centrální paritě 1 euro = 7,53450 kuna. Dlouhodobé úrokové sazby v Chorvatsku klesly od roku 2012, kdy průměrné roční sazby byly těsně pod 7 %.

Zprávu a návrhy projedná Euroskupina na zasedání dne 16. června 2022 a předloží doporučení Radě pro hospodářské a finanční záležitosti, od níž se očekává, že udělí politický souhlas následující den, tzn. 17. června 2022. Politický souhlas pak dají lídři členských zemí na svém summitu 23. a 24. června 2022 a poté se k těmto návrhům vyjádří Evropský parlament na plenárním zasedání ve dnech 4. až 7. července 2022. Konečné rozhodnutí o přijetí legislativy učiní ECOFIN na svém zasedání dne 12. července 2022. V té době bude přijato nařízení o vstupu Chorvatska do eurozóny a nařízení o definitivním kurzu, za který se budou směňovat kuny za eura. /M. Ondičová/

Zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku > Rada

V Lucemburku zasedala dne 3. června Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku ve formaci ministrů pro telekomunikace, na níž Českou republiku zastupoval vicepremiér pro digitalizaci Ivan Bartoš. Tradičnímu červnovému jednání ministrů předsedal francouzský ministr Gabriel Attal, za Komisi se zúčastnil komisař pro vnitřní trh Thierry Breton.

Na program zařadilo francouzské předsednictví zprávy o pokroku k trojici nejvýraznějších legislativních návrhů: **Aktu o umělé inteligenci, nařízení k novému rámci pro evropskou digitální identitu a v neposlední řadě Aktu o datech**. Předložená shrnutí pokroku dosaženého během francouzského předsednictví vzala Rada na vědomí. Následovala **politická debata ministrů k tématu zelené a digitální tranzice**. V bloku Různé informovalo francouz-

ské předsednictví o postupu u legislativních iniciativ v trialozích, tedy především nařízení e-Privacy, Programu politik pro digitální dekádu a úspěšném uzavření diskuzí ke směrnici NIS2 v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Ivan Bartoš převzal od francouzského ministra Attala pomyslné žezlo půlročního předsednictví a představil **priority předsednictví České republiky v Radě EU**.

Na okraji zasedání Rady absolvoval Ivan Bartoš několik **bilaterálních jednání** k diskuzi o prioritních tématech během českého předsednictví, a to konkrétně s Německem, Itálií, Španělskem, Finskem, Litvou, Rumunskem a Nizozemskem. /F. Mocák s využitím materiálů Rady TTE/

Zasedání Rady pro obecné záležitosti > Rada

Ve čtvrtek dne 2. června se uskutečnilo zasedání Rady pro obecné záležitosti. Ministři odpovědní za politiku soudržnosti se sešli u kulatého stolu, aby projednali klíčové body 8. zprávy Komise o hospodářské, sociální a územní soudržnosti, diskutovali o územním rozměru politiky soudržnosti i o sladění evropských priorit s potřebami místních aktérů. Delegaci České republiky vedl místopředseda vlády pro digitalizaci a ministr pro místní rozvoj Ivan Bartoš.

Zasedání Rady pro evropské záležitosti vedl Christophe Béchu, francouzský ministr delegovaný na regionální a místní orgány. Zasedání se zúčastnila i komisařka pro soudržnost a reformy Elisa Ferreira. Ministři odpovědní za politiku soudržnosti se sešli, aby projednali a schválili klíčové body 8. Kohezní zprávy a přijali závěry.

Komise předložila „**8. zprávu o soudržnosti: Soudržnost v Evropě do roku 2050**“ v únoru 2022 a shrnula v ní dlouhodobé tendence a výhledy politiky soudržnosti. Zároveň v ní byl hodnocen dlouhodobý vývoj regionálních rozdílů. Jako hybnou sílu růstu EU vyzdvihuje zpráva potenciál zelené a digitální transformace, do které by EU měla směřovat investice.

Mezi hlavní body závěrů Rady patří doporučení zaměřit se na priority kohezní politiky. Hlavními výzvami jsou **zelená a digitální transformace**, které nabízejí nové příležitosti pro evropský růst a do kterých by měly být směřovány investice. Obdobně tak je důležité připravit občany na změny, které se ve společnosti dějí, a to posílením

a rozvojem nových dovedností, celoživotního vzdělávání a odborné přípravy.

Neméně důležitým závěrem je doporučení zaměřit se na prohloubení a **pevnější ukotvení soudržnosti v území**. Závěry zdůrazňují význam místního rozměru politiky soudržnosti a připomínají, že zvláštní pozornost je třeba věnovat venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovou transformací a regionům, které trpí vážnými a trvalými přírodními nebo demografickými znevýhodněními právě proto, že politika soudržnosti je jedním z nejdůležitějších nástrojů podpory rozvoje méně rozvinutých regionů. Závěry taktéž uznávají specifické hospodářské a sociální problémy, které vznikly v regionech v důsledku ruské agrese proti Ukrajině.

Samostatným bodem závěrů je doporučení na **zlepšení účinnosti implementace fondů**. Politika soudržnosti není krizovým nástrojem přesto, že pomohla některým regionům zmírnit dopady nedávných krizí. Cílem politiky soudržnosti je podpora strategie dlouhodobého rozvoje a musí být nyní schopna se přizpůsobit novému vývoji a podpořit dlouhodobé investice.

Poslední bod závěrů je věnován budoucnosti **politiky soudržnosti po roce 2027** s cílem navrhnout jednodušší a efektivnější soubor pravidel, vyhnout se tendenci násobit finanční prostředky a naopak využívat komplementarity a synergie vedoucí ke zvýšení účinnosti politiky. /P. Košířálová/

V pondělí 30. května proběhla na Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE) Evropského parlamentu diskuze o budoucnosti Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž, která je také nazývána Frontex. Koncem dubna tohoto roku byla publikována zpráva LIBE ohledně možného porušení základních práv agenturou vůči lidem, kteří se snažili dostat do Evropy. V reakci na tuto zprávu následně rezignoval ředitel Frontexu Fabrice Leggeri. Jeho rezignace byla také svázaná s vyšetřováním Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), který již rok vyšetřuje Frontex pro obvinění z různých pochybení. Diskuze na výboru LIBE se věnovala zejména důvodům, proč musel bývalý ředitel Leggeri odstoupit a dále se zaměřila na budoucnost agentury.

Již v březnu tohoto roku informoval německý poslanec, Erik Marquardt, o tom, že se ve zprávě OLAFu uvádí, že vedení Frontexu si bylo vědomo porušování lidských práv, ale úmyslně o tom neinformovalo. Následný odchod ředitele Leggeriho uvítali organizace, které se v záchraně migrantů ve Středozemním moři angažují. Po odchodu Leggeriho nastoupila jako dočasná ředitelka Frontexu Aija Kalnajaová, která se rovněž zúčastnila jednání výboru LIBE. Správní rada agentury musí nyní počkat, dokud Komise nenavrhne tři kandidáty, ze kterých následně vybere nového ředitele agentury. Ve svém vystoupení před

LIBE uvedla ředitelka Kalnajaová, že agentura v současnosti pracuje na stabilizaci situace v rámci Frontexu a také pracuje na nápravě některých minulých chyb. Ředitelka dále uvedla, že agentura musí čelit i dalším vážným krizím, zejména v důsledku instrumentalizace migrace a dále v souvislosti s uprchlickou krizí kvůli ruské agresi na Ukrajině.

V následné diskuzi vystoupilo několik poslanců a poslankyň, kteří vesměs poděkovali ředitele a celé agentuře za práci, kterou v současnosti provádí na hranicích mezi EU a Ukrajinou a také na ukrajinsko-moldavské hranici. Někteří poslanci zvedli otázku minulých chyb, kterých se podle vyšetřování a OLAFu agentura dopustila a chtěli po ředitelce vysvětlit konkrétní budoucí kroky, které by podobným excesům do budoucna měly zabránit. Kalnajaová ve své odpovědi podtrhla důležitou roli **úředníka pro základní práva**, který monitoruje aktivitu agentury a bude mít do budoucna větší pravomoci. Kalnajaová dále připomněla změny, které agentura učinila v **ohlašovacím mechanismu**, přes který se může kdokoliv stěžovat na práci agentury. Poslanci během diskuze také apelovali na větší **transparentnost ve vedení agentury** a uvedli, že budou požadovat záruky, že se v rámci agentury nikdy nebudou opakovat podobné excesy jako v minulosti. /J. Janek/

Schválené rámcové pozice > Rámcové pozice

Rámcová pozice ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: **Přilákání kvalifikovaných a talentovaných pracovníků do EU** (vypracovalo Ministerstvo vnitra)

Rámcová pozice k návrhu směrnice o ochraně **před strategickými žalobami na vyloučení účasti veřejnosti** (SLAPP) (vypracovalo Ministerstvo spravedlnosti)

Rámcová pozice k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu

a Rady (ES) č. 767/2008, (ES) č. 810/2009 a (EU) č. 2017/2226, nařízení Rady (ES) č. 1683/95, (ES) č. 333/2002, (ES) č. 693/2003 a (ES) č. 94/2003 a **Úmluva k provedení Schengenské dohody za účelem digitalizace vízového procesu** (vypracovalo Ministerstvo zahraničních věcí)

Rámcová pozice k sdělení Komise **"Strategie EU pro udržitelné a oběhové textilní výroby"** (vypracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu)

Program evropských institucí od 7. do 13. června > Informace

Zasedání Rady pro konkurenceschopnost, 9. až 10. června,

Ministři EU pro konkurenceschopnost hrají důležitou úlohu, protože poskytují pokyny pro posílení odolnosti strategických průmyslových ekosystémů EU, povedou ministři odpovědní za vnitřní trh a průmysl na toto téma politickou rozpravu.

Zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci, 9. až 10. června,

Ministři budou usilovat o dosažení obecného přístupu ke dvěma návrhům s cílem modernizovat justiční spolupráci.

Zasedání Rady pro zahraniční vztahy ve formátu pro obchod, 12. až 15. června,

Pět let po posledním ministerském setkání v Buenos Aires se ve dnech 12. až 15. června 2022 uskuteční v Ženevě 12. ministerská konference WTO.

Zasedání Rady pro zemědělství a rybolov, 13. června,

Ministři zemědělství zemí EU se setkají, aby jednali o stavu provádění společné rybářské politiky EU a o konzultacích o rybolovných právech pro rok 2023.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 476, týden od 30. května až 5. června 2022 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz